

TÜRKİYE'DE TOPLUMUN DİNE VE DİNİ DEĞERLERE BAKIŞI

MEHMET ALİ KULAT

MAK DANIŞMANLIK YÖN. KUR. BŞK.

0 532 749 14 22

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Araştırmanın Kimliği

Bu çalışma 12 HAZİRAN - 18 HAZİRAN 2017 tarihleri arasında TÜRKİYE'DE TOPLUMUN DİNE VE DİNİ DEĞERLERE BAKIŞI ARAŞTIRMASI üst başlığı ile MAK DANIŞMANLIK tarafından 30 BÜYÜKŞEHİR ve (AĞRI, AKSARAY, ARTVİN, BAYBURT, BİTLİS, BOLU, DÜZCE, ELAZIĞ, GİRESUN, GÜMÜŞHANE, KARAMAN, KARABÜK, KARS, KASTAMONU, KIRIKKALE, KIRKLARELİ, KÜTAHYA, NEVŞEHİR, OSMANİYE, SİNOP, BİLECİK, YOZGAT, UŞAK) 23 il, 154 ilçe de 5400 kişi ile YÜZYÜZE görüşmelerle yapılmıştır.

Araştırmanın; finansmanını MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş. karşılamış olup; Araştırmanın analiz ve değerlendirme çalışmalarını MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren ARGEDER DÜŞÜNCE ENSTİTÜSÜ hazırlamıştır.

MAK Danışmanlık olarak yaptırdığımız bu çalışmada toplumun sosyo-kültürel ortalamasına uygun doğru ve yeterli denek belirleme, bu deneklere bağlı olarak verilerin çoklu analizlerle ölçümlenmesinde LİKERT METODU kullanılmıştır. Saha çalışmasında %1.3 yanılma / hata payı ile değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmada deneklerin belirlenmesinde % 53.5 erkek, % 46.5 bayan olmak üzere cinsiyet dengesi oluşturulmaya çalışılmıştır.

MAK DANIŞMANLIK TARAFINDAN YAPILAN TÜRKİYE'DE TOPLUMUN DİNE VE DİNİ DEĞERLERE BAKIŞI ARAŞTIRMASI ÇALIŞMAMIZIN ÖZET RAPORUNU BİLGİLERİNİZE ARZ EDERİZ.

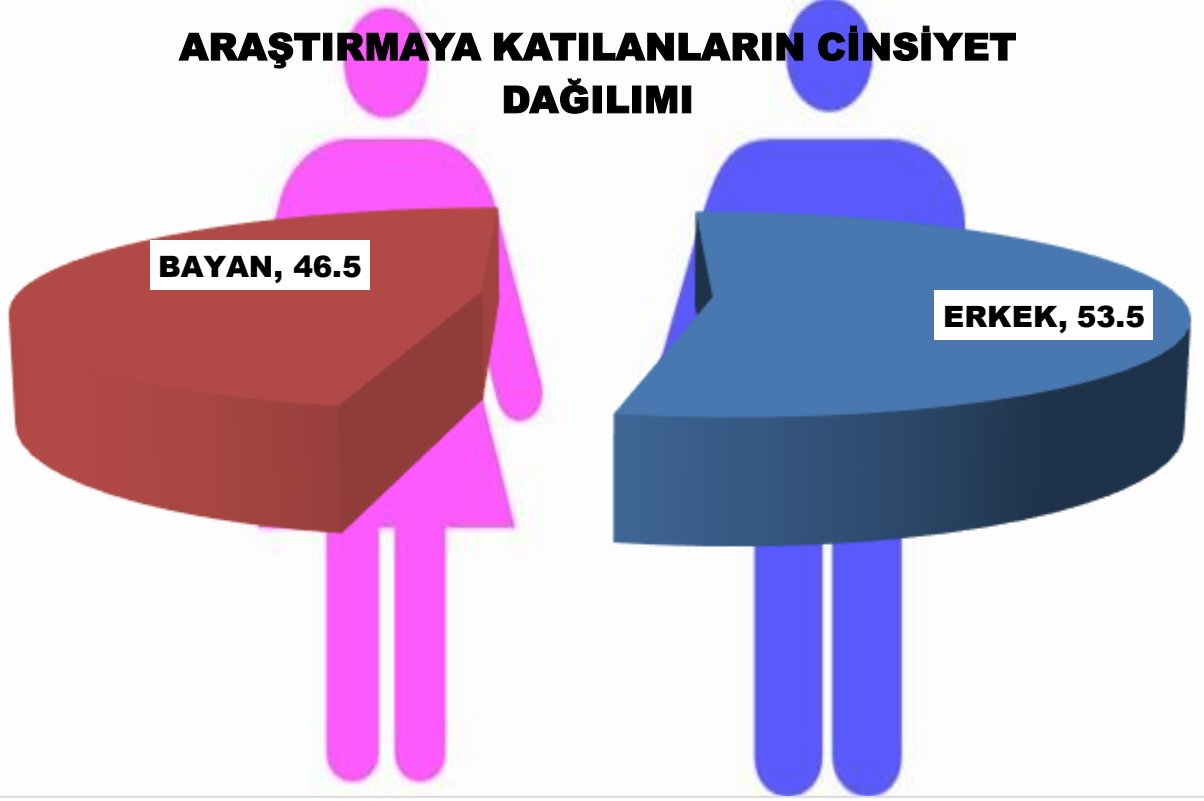
SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

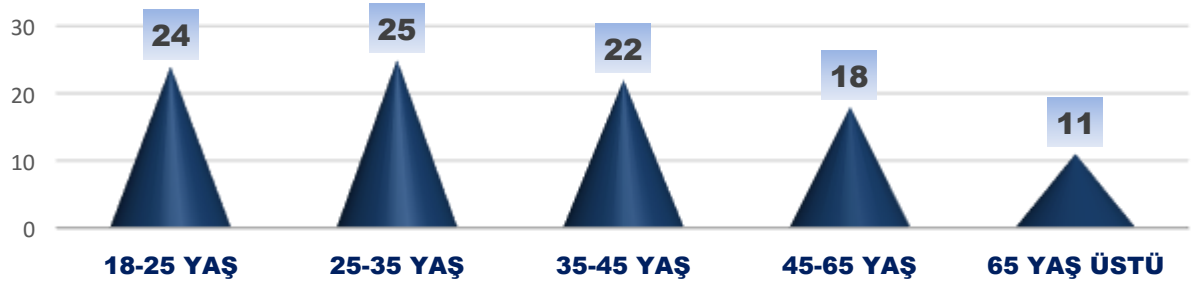
info@makdanismanlik.org

ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN CİNSİYET DAĞILIMI

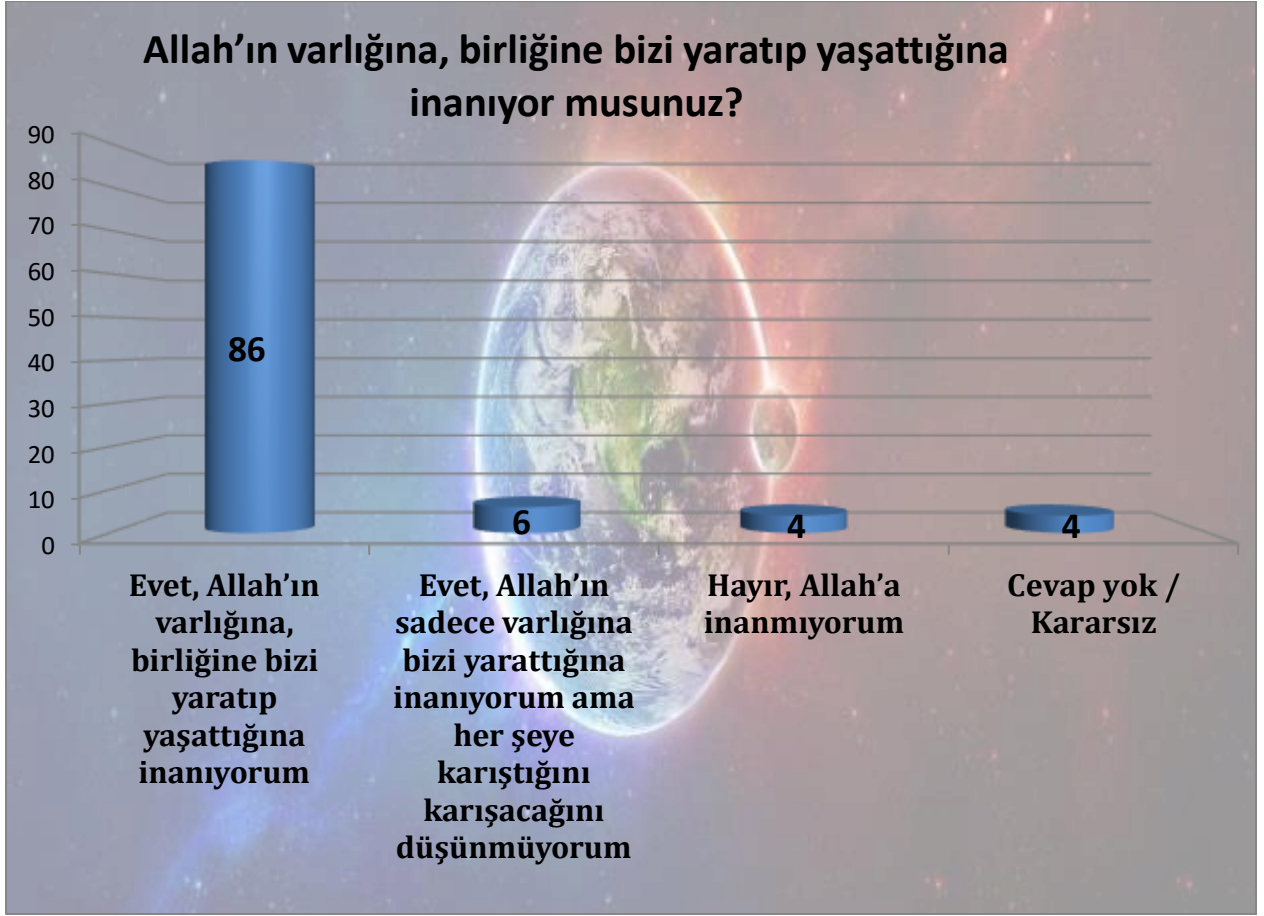
ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN YAŞ ARALIK ANALİZİ

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Allah'ın varlığına, birliğine bizi yaratıp yaşattığına inanıyor musunuz? Şeklindeki sorumuza yıllardır %99 u Müslüman diye ifade ettiğimiz toplumun % 86 sı **Evet, Allah'ın varlığına, birliğine bizi yaratıp yaşattığına inanıyorum**, derken aynı soruya; **Evet, Allah'ın sadece varlığına bizi yarattığına inanıyorum ama her şeye karıştığını karışacağını düşünmüyorum** diyen literal anlamda DEİST diye ifade edilebileceklerin oranı % 6, **Hayır, Allah'a inanmıyorum** diyerek ATEİST olduğunu ifade edebileceklerimizin oranı % 4, farklı çekincelerle bu soruya **Cevap yok / Kararsız** diyenlerin oranı % 4 olarak değerlendirilmiştir.

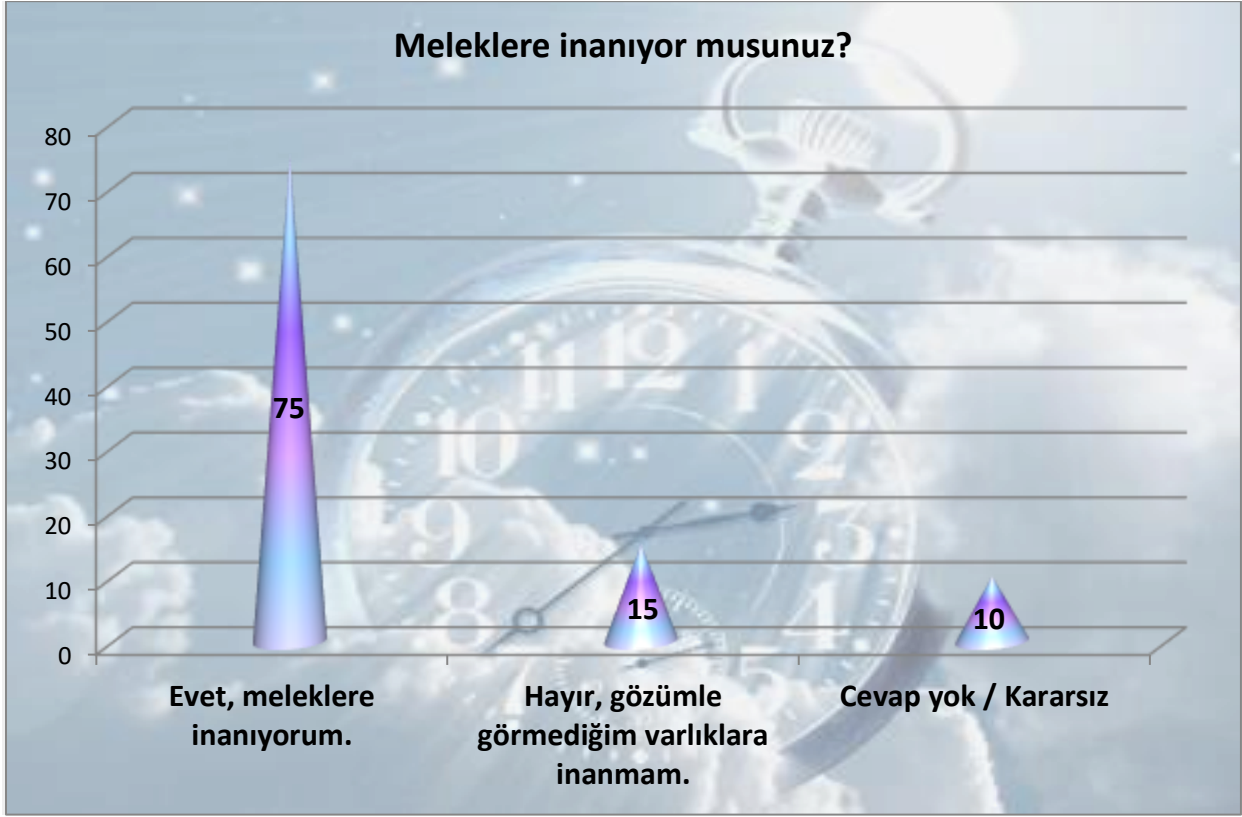
Deist ve Ateistlerin ağırlıklı olarak büyükşehirlerde yoğunlaştığı, taşrada bu oranın % 1 lerin altına indiği görülmektedir. Ortaya çıkan sonuç; toplumun inanç erozyonuna karşı ivedilikle bir manevi kalkınma seferberliğine ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Meleklerle inanıyor musunuz? sorusuna araştırmamıza katılanların % 75 i **Evet, meleklerle inanıyorum.** derken **Hayır, gözümle görmediğim varlıklara inanmam.** diyenlerin oranı % 15. **Cevap yok / Kararsız** oranı ise % 10.

İmanın temel şartlarından olan meleklerle iman konusunda toplumsal bilgisizliğin İslami anlamda insanların küfre düşme boyutunda inhirafına sebep olmaktadır. Gözüyle görmediğine inanmama hastalığı materyalizmin insanımızın inanç dünyasını nasıl törpülediğini göstermesi bakımından çok önemlidir. Kaldı ki dine ait değerlerin pek çoğu beş duyu ile algılanamayan aşkın alana ait değerlerdir.

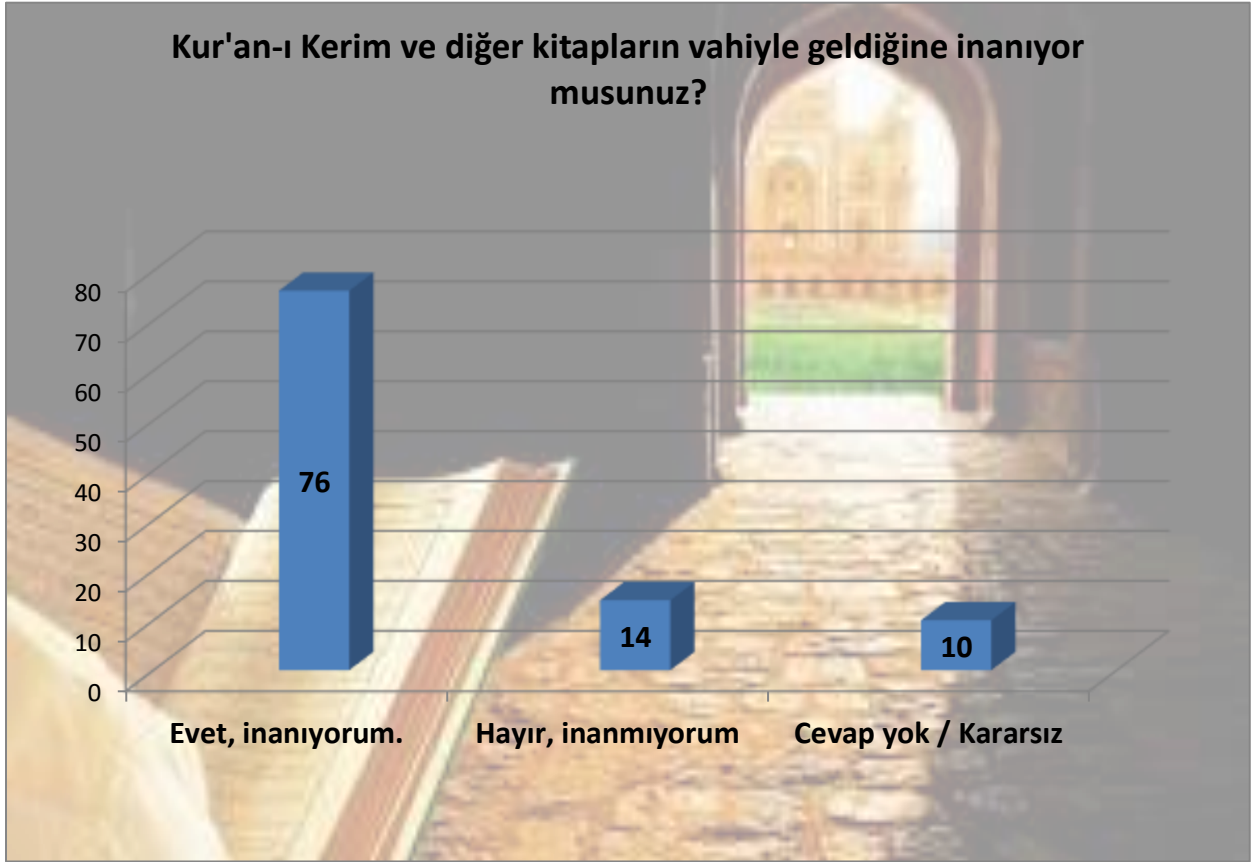
Gayba ve uhrevi aleme inanma Müslümanlığın temelini teşkil eder. Bu anlamda dinin pek çok değeri, melekler, cinler, ruh, cennet, cehennem vd. kavramlar imani değer itibarıyla çok önemlidir. Toplumun bu değerlerle techiz edilmesi, **kimsenin görmediği yerde dahi bir gören var** şuurunun kalp ve kafalara nakşedilmesi toplumsal ahlaki motivasyon içinde önemlidir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Kur'an-ı Kerim ve diğer kitapların vahiyle geldiğine inanıyor musunuz? sorusuna katılımcıların % 76 i **Evet, inanıyorum.** derken **Hayır, inanmıyorum** diyenlerin oranı % 14, **cevap vermeyen veya kararsız** oranı ise % 10.

Kur'an-ı Kerim'e inanmak bir bütün olarak inanmaktır. İçindeki hükümleri parçalayıp bölmeden, kavramların anlamlarını bozmadan, bağlamlarını koparmadan onu hayatın merkezinde değerlendirmektir aslolan. Yaptığımız kamuoyu araştırması toplumun bir kısmında; Kur'an-ı Kerim'in vahye dayalı ilahi bir mesaj olgusunun yıprandığını göstermektedir. Bunun sebep analizi ayrıca daha kapsamlı araştırmalarla incelenebilir ancak bu noktada dikkat çekmek istediğimiz konu bu oranlar bundan sonraki Kur'an eğitimi içeren sorularla bir bütün olarak değerlendirildiğinde yeterince Kur'an eğitimi verilmemiştir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Evinizde Kur'an-ı Kerim var mı? ve düzenli aralıklarla okuyor musunuz? sorusuna toplumun % 25 i **Evet, evimizde Kur'an-ı Kerim var ve düzenli aralıklarla Kur'an-ı Kerim okuyoruz** cevabını verirken, **Evet, evimizde Kur'an-ı Kerim var ama pek okuduğumuz söylenemez.** diyenlerin oranı % 32, **Hayır, evimizde Kur'an-ı Kerim yok.** diyenler % 33 ken, katılımcıların % 10 i bu soruya **Cevap yok / Kararsız** şeklinde yaklaşmış...

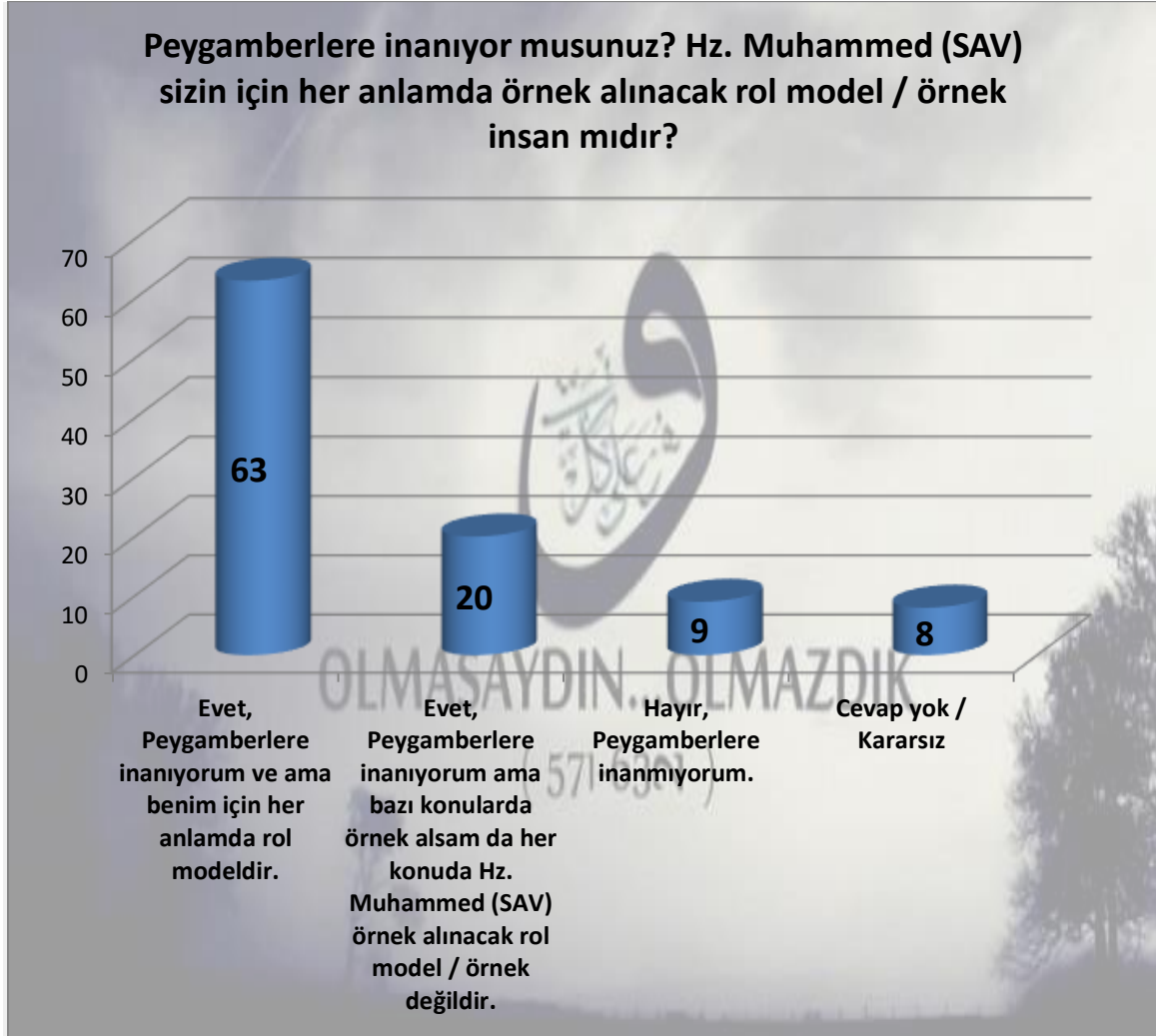
Evinde inanç kaynağı kitabı bulundurmayan yada var olanı okumayan ya da okuduğunu anlamayan bir toplumun onu anlaması, doğru anlaması ve yaşamasını beklemek zaten sağlıklı bir beklenti olmaz.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

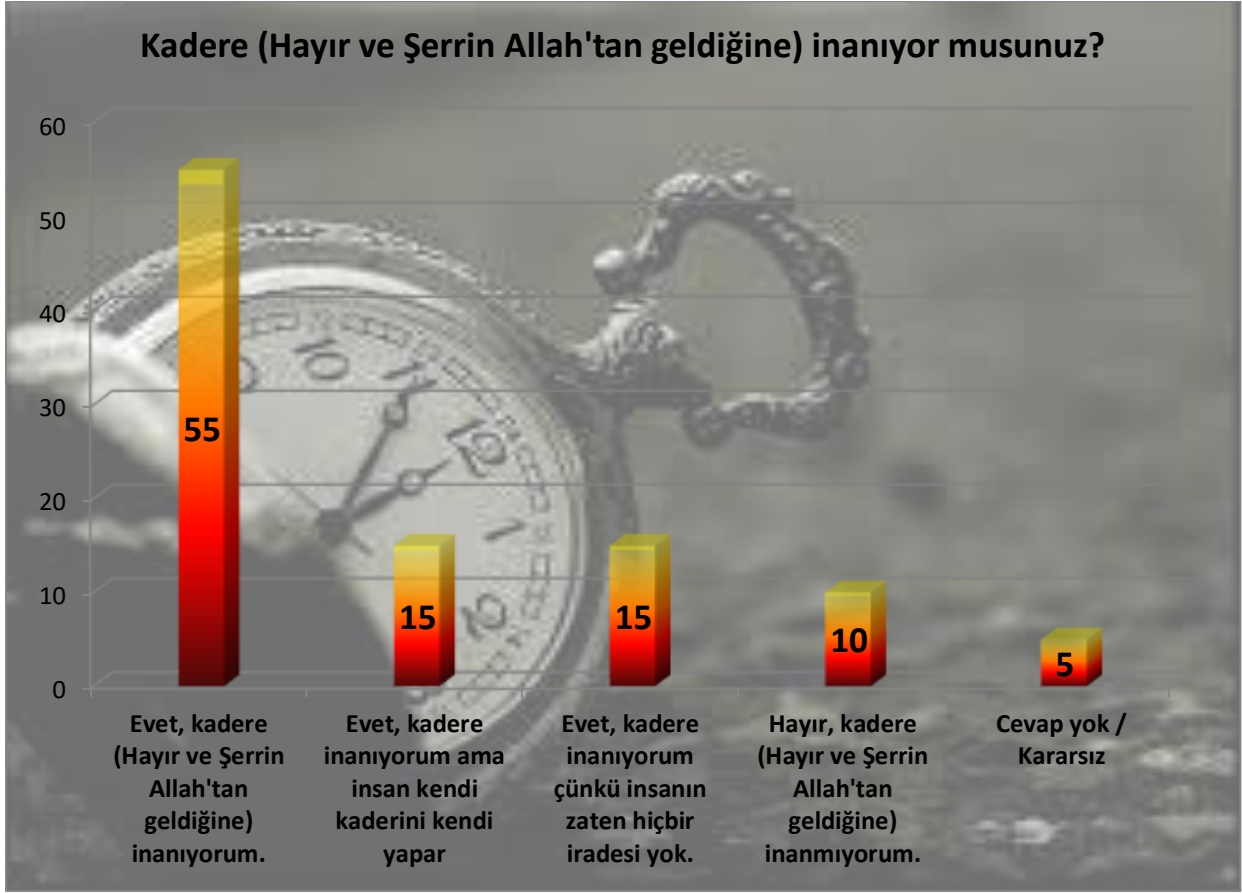
Peygamberlere inanıyor musunuz? Hz. Muhammed (SAV) sizin için her anlamda örnek alınacak rol model / örnek insan mıdır? sorusuna katılımcıların % 63'i **Evet, Peygamberlere inanıyorum ve ama benim için her anlamda rol modelidir.** derken % 20 si **Evet, Peygamberlere inanıyorum ama bazı konularda örnek alsam da her konuda Hz. Muhammed (SAV) örnek alınacak rol model / örnek değildir.** cevabını veriyor. **Hayır, Peygamberlere inanmıyorum.** diyenlerin oranı % 9. **Cevap yok / Kararsız** oranı ise % 8

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Kadere (Hayır ve Şerrin Allah'tan geldiğine) inanıyor musunuz? sorusuna araştırmaya katılanların %55 i **Evet, kadere (Hayır ve Şerrin Allah'tan geldiğine) inanıyorum.** derken % 15 i **Evet, kadere inanıyorum ama insan kendi kaderini kendi yapar** diyerek aslında ehl-i sünnet çizgisinin ötesinde cebriye mezhebi gibi bir anlayışa kaymış, **Evet, kadere inanıyorum çünkü insanın zaten hiçbir iradesi yok.** diyen % 15 de mutezile diye tarihte bilinen başka bir itikadi alana savrulmuş görülmektedir. İmanın 6 şartından biri olan kadere imanı ret eden **Hayır, kadere (Hayır ve Şerrin Allah'tan geldiğine) inanmıyorum.** diyenlerin oranı %10. % 5 ise **Cevap yok / Kararsız** demiş.

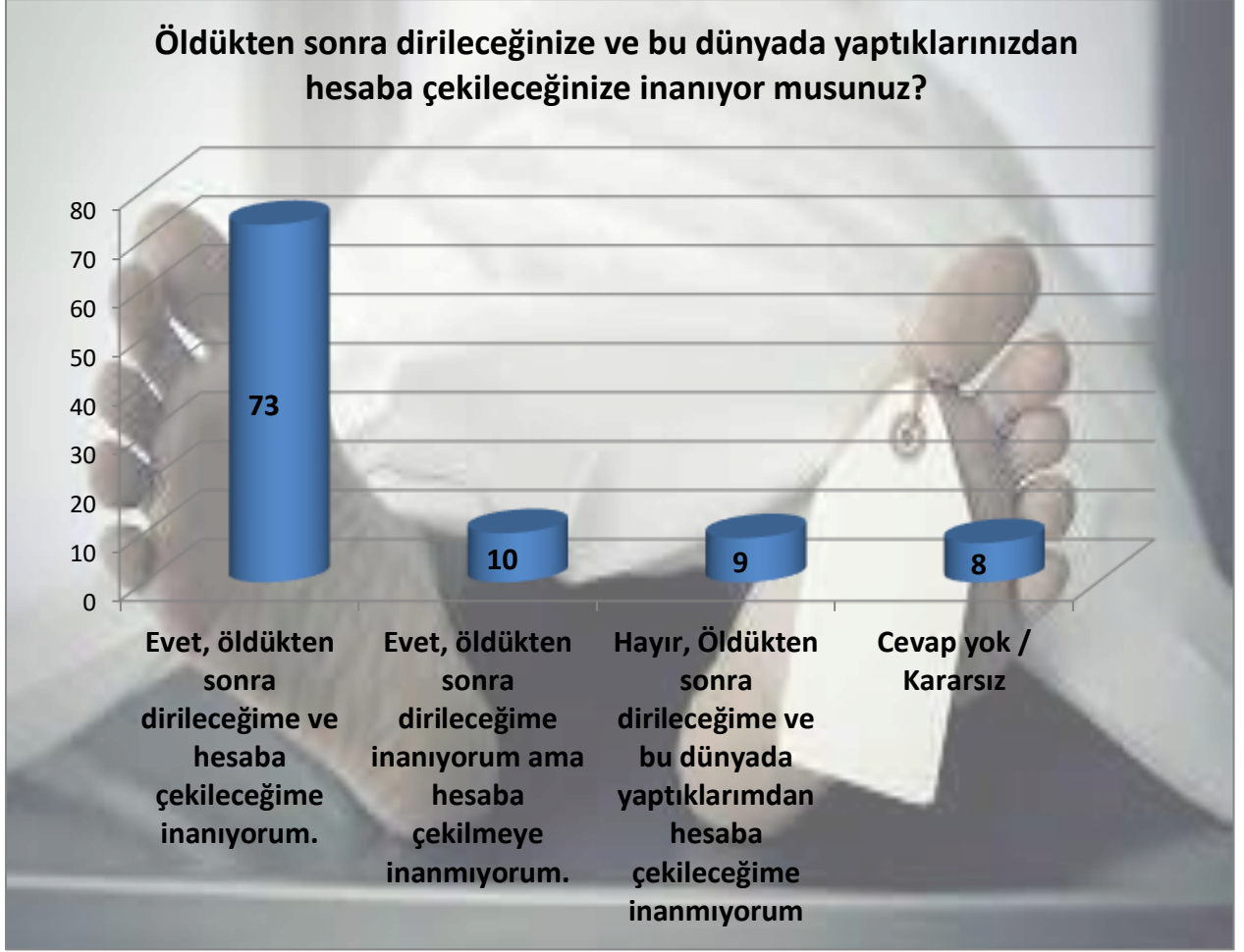
Bir araştırma firması olarak durum tespiti yaparken toplumsal inanç değerlerine o inanç değerleri bizim inanç değerlerimizden farklı da olsa elbette saygılıyız. Eleştirilerimiz sadece inanç erozyonu ve yozlaşmaya dikkat çekmek içindir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Öldükten sonra dirileceğinize ve bu dünyada yaptıklarınızdan hesaba çekileceğinize inanıyor musunuz? Şeklinde AHİRET İNANCI konusunda toplumsal algıyı anlamaya yönelik sorumuza araştırmamıza katılanların % 73 ü **Evet, öldükten sonra dirileceğime ve hesaba çekileceğime inanıyorum.** diyerek inandıklarını ifade ederken, aynı soruya katılımcıların % 10 si **Evet, öldükten sonra dirileceğime inanıyorum ama hesaba çekilmeye inanmıyorum.** derken, **Hayır, Öldükten sonra dirileceğime ve bu dünyada yaptıklarımın hesaba çekileceğime inanmıyorum** diyenlerin oranı % 9 **Cevap yok / Kararsız** diyenlerin oranı da % 8...

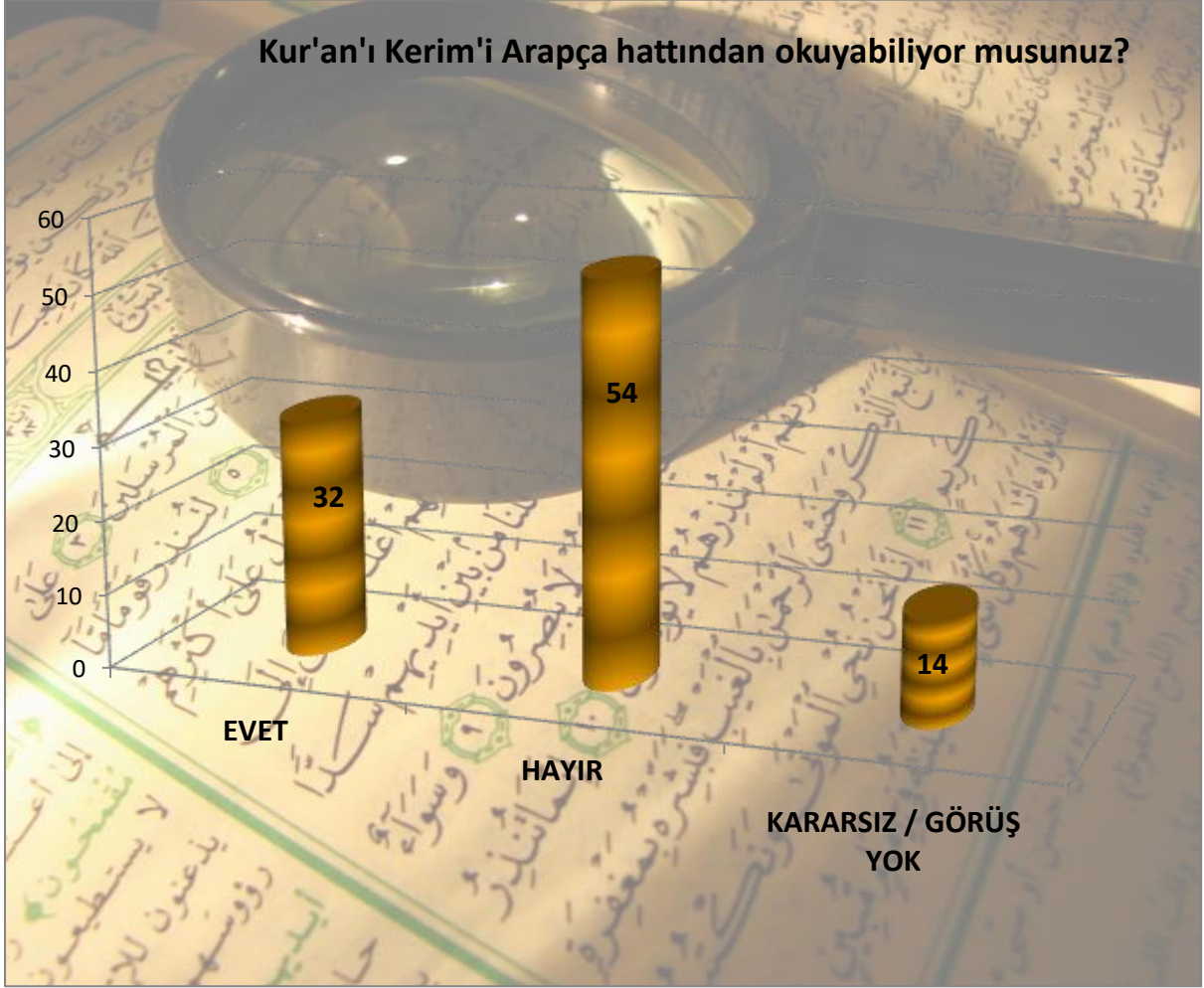
Ahret inancında inanma oranı yaşa bağlı olarak artarken, kırsaldan kent merkezlerine doğru azalma dikkat çekmektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Kur'an'ı Kerim'i Arapça hattından okuyabiliyor musunuz? sorusuna katılımcıların % 32 si **EVET**, % 54 ü **HAYIR** derken % 14 bu soruya **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

Son bir kaç yıldır okullarda seçmeli ders haline getirilen Kur'an-ı Kerim dersi Kur'an-ı Kerim'i orjinal hattıyla okumada artış sağlasa bile araştırmamıza katılanların yaş grafiği itibarıyla okuma oranı halen düşük görülmektedir.

Hiçbir Kur'an Kursu'na eğitim almak amacıyla gittiniz mi? sorumuza **EVET** diyenlerin oranı % 25, **HAYIR** diyenlerin oranı % 65, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** oranı ise % 10.

Bu soruya verilen cevapların içinde yaz dönemlerinde camilerde verilen Kur'an dersleri dahildir. Ancak özellikle cami hocalarının eğitimci formasyonlarının yeterince olmaması, özellikle geçmişte bu kurslara katılan pek çok kişinin "kötü hatıralarını" anlatması durumunu karşımıza çıkarmaktadır. Bu anlamda hocalara yönelik hizmet içi formasyon kazandırıcı eğitimler ve çok sıkı bir denetim mekanizmasına ihtiyaç önemli görülmektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Kuran-ı Kerim'in Türkçe mealini hiç okudunuz mu? sorusuna katılımcıların % 17 si **EVET**, % 60 ı **HAYIR**, % 23 ü ise **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** şeklinde yaklaşım sergiliyor.

Müslüman olduğunu söyleyen bir kişinin o dinin temel kaynağı kitapta ne yazdığını bilmemesi kadar hayret verici bir şey olamaz. Elbette meal o ilahi kaynağı mutlak anlamda anlamak için yeterli olmasa da içerik konusunda bir fikir vereceği de muhakkaktır.

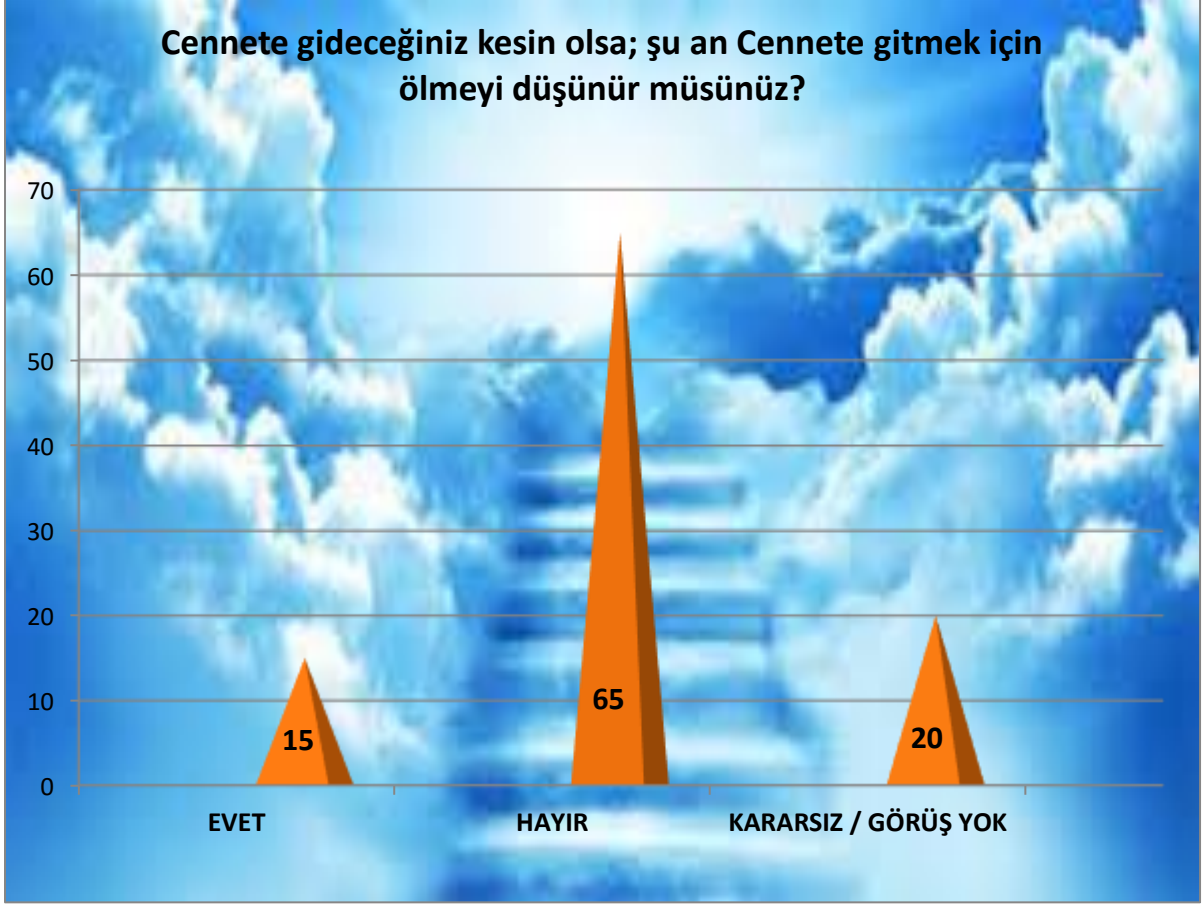
Maalesef günde 5 vakit namaz kılan insanların her gün 5 vakit namazda ortalama 40 defa okudukları ve bunu yıllarca fasılasız tekrarladıkları halde **fatih**'nin anlamını bilmedikleri bir toplumda yaşıyoruz.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Cennete gideceğiniz kesin olsa; şu an Cennete gitmek için ölmeyi düşünür müsünüz? sorusuna **EVET** diyenlerin oranı % 15, **HAYIR** diyenlerin oranı % 65, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** oranı % 20...

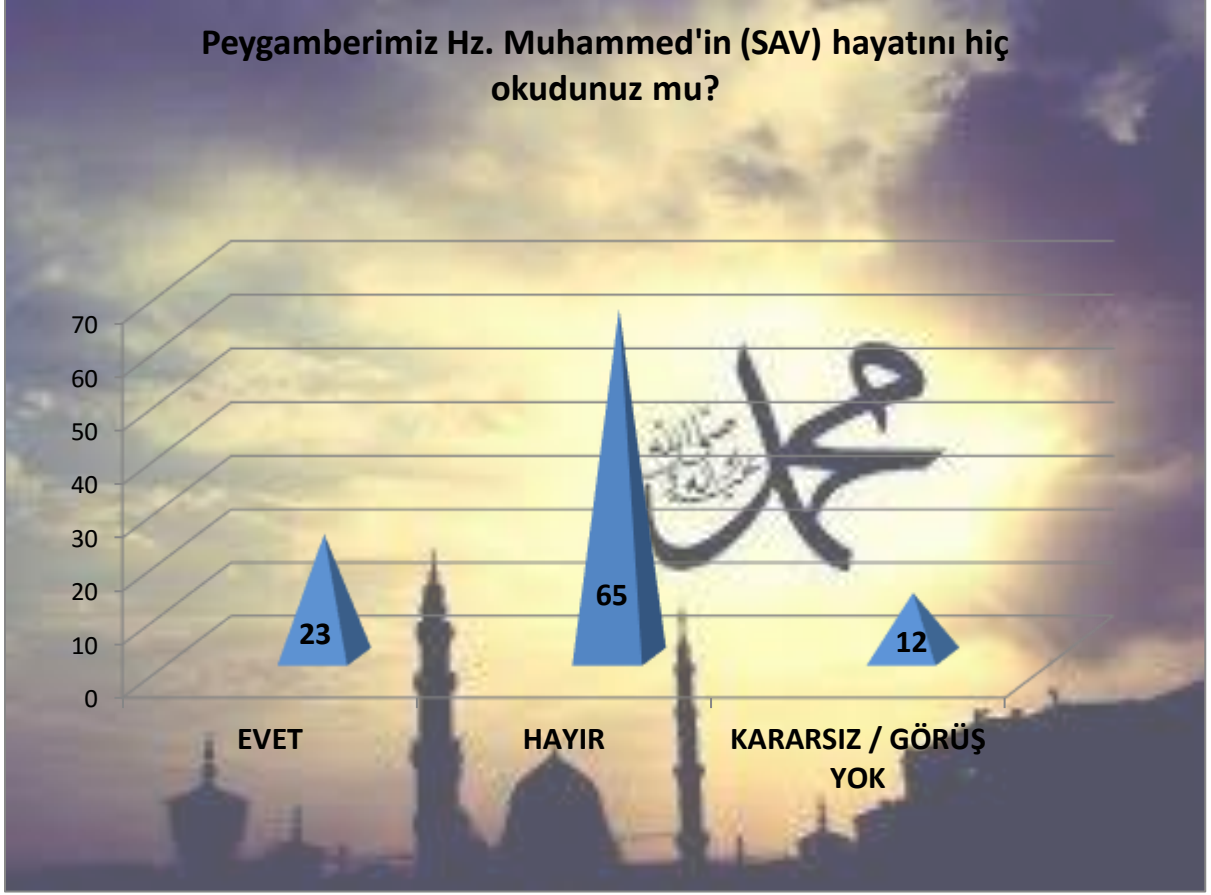
Allah'ın istediği, Peygamber'in gösterdiği istikamette, düzgün bir yaşayışın ödülü olmanın ötesinde Allah'ın lütfu olan cennet hayatı her Müslüman'ın hedefidir. Ancak dünya cezp ediciliği ile insanı kendine meftun eder.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (SAV) hayatını hiç okudunuz mu? sorusuna katılımcıların % 23 ü **EVET**, % 65 i **HAYIR** derken, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** oranı % 12

İslam inancına göre O'na imanın Allah'a iman, O'na uymanın Allah'a uymak olduğu Hz. Peygamberin hayatını ve mesajını bilmek şüphesiz çok önemlidir.

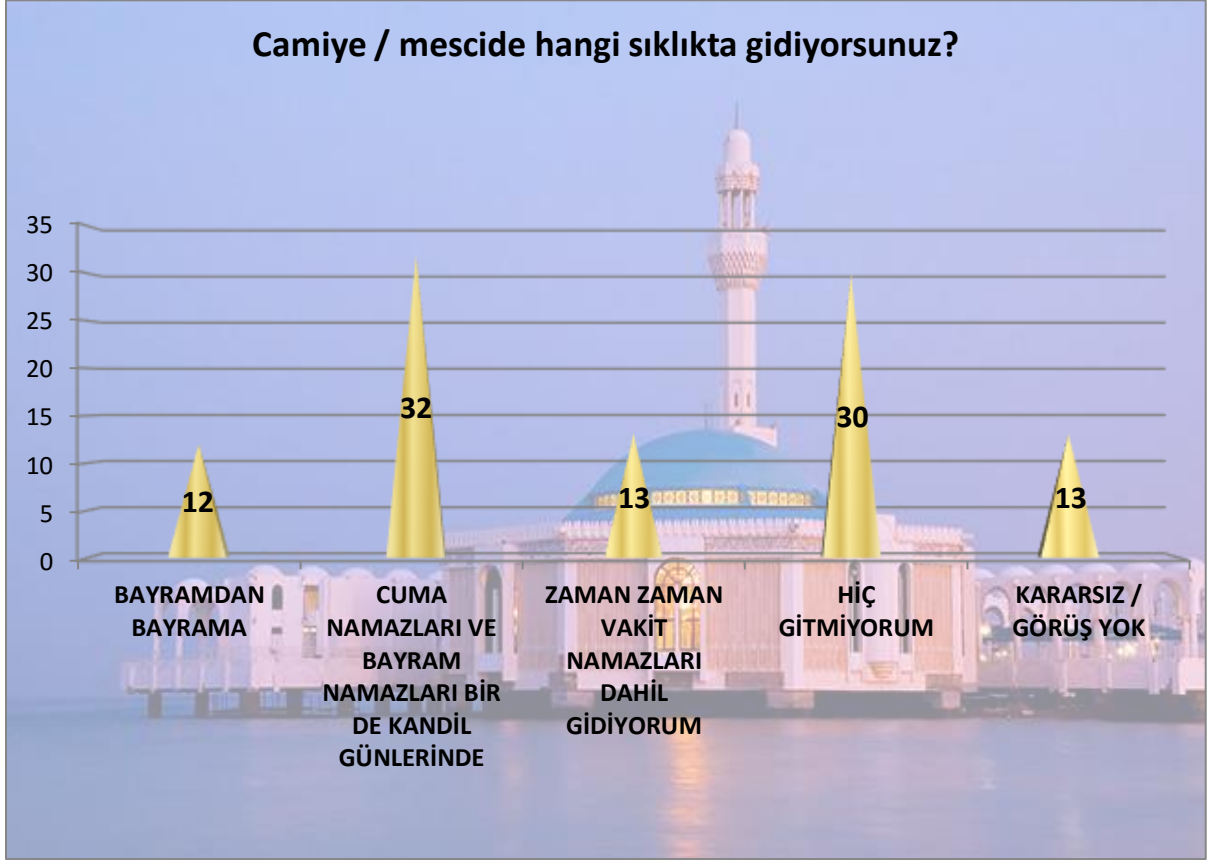
Son bir kaç yıldır okullarda seçmeli ders haline getirilen Siyer-i Nebi (Hz. Peygamber'in Hayatı) dersi Peygamber'i, hayatını ve mesajını anlama oranında artış sağlasa bile araştırmamıza katılanların yaş grafiği itibarıyla okuma oranı halen düşük görülmektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Camiye / mescide hangi sıklıkta gidiyorsunuz? sorusuna **BAYRAMDAN BAYRAMA** diyenlerin oranı % 12 iken, **CUMA NAMAZLARI VE BAYRAM NAMAZLARI BİR DE KANDİL GÜNLERİNDE** diyenlerin oranı % 32, **ZAMAN ZAMAN VAKİT NAMAZLARI DAHİL CAMİYE GİDİYORUM** diyenlerin oranı % 13, **HİÇ GİTMIYORUM** diyenlerin oranı % 30, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** diyenlerin oranı % 13...

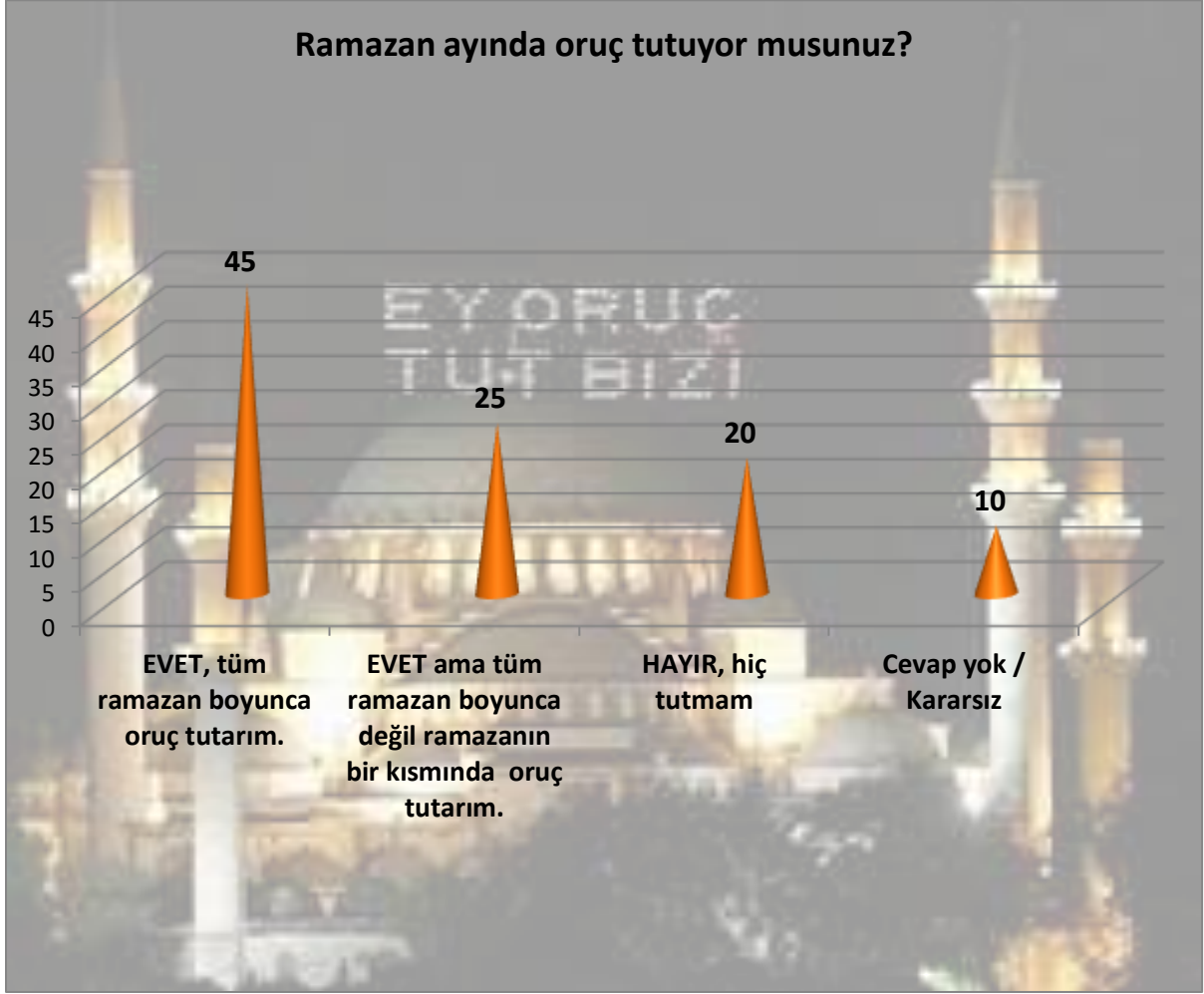
Türkiye'de 84 bin 684 **camii** bulunuyor. Bu camilerin pek çoğu maalesef sadece Cuma, Bayram ve kandil gecelerinde dolmakta sair zamanlarda pek çoğunda 1 saf bile cemaat olmuyor. Camilerin yeniden fonksiyonel hale getirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla son yıllarda başta DİB'nin bir gayreti olsa da bu konunun özellikle bir çalıştayla değerlendirilmesi faydalı olabilir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

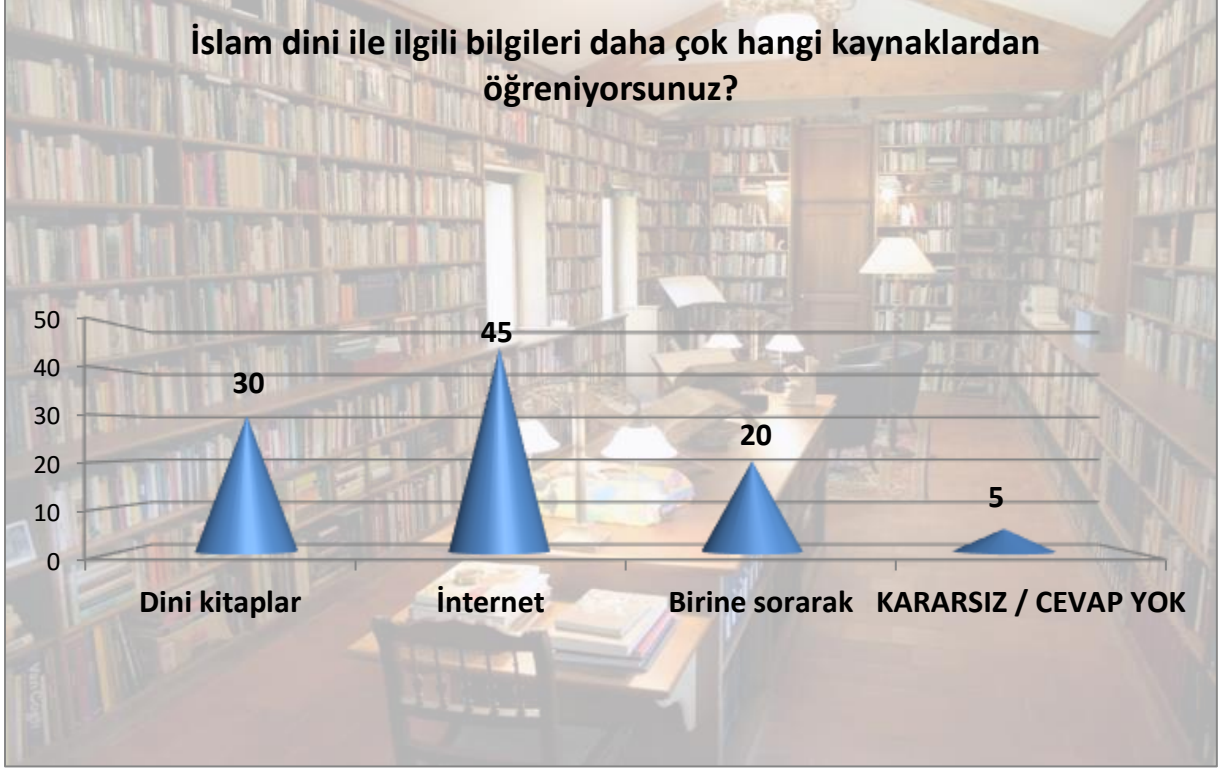
Ramazan ayında oruç tutuyor musunuz? sorusuna **EVET, tüm ramazan boyunca oruç tutarım** diyenlerin oranı % 45, **EVET ama tüm ramazan boyunca değil ramazanın bir kısmında oruç tutarım.** diyenlerin oranı % 25, **HAYIR, hiç tutmam** diyenlerin oranı % 20, **Cevap yok / Kararsız** oranı % 10.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

İslam dini ile ilgili bilgileri daha çok hangi kaynaklardan öğreniyorsunuz? sorusuna katılımcıların % 30 i **Dini kitaplar** derken % 45 i **İnternet**, % 20 i **Birine sorarak** % 5 i de **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

Bilgiye ulaşmanın çok kolaylaştığı günümüzde her konuda olduğu gibi din konusunda da bilgiye en hızlı ve en kolay ulaşım aracı internet haline gelmiş durumdadır. Ancak kolay ulaşılan bu bilginin doğruluğu kadar internet üzerinden sapkın fikirlerde din kisvesi altında karşımıza çıkabilmektedir. Doğru bir analiz için temel dini bilginin mutlaka doğru kanallardan elde edilmesi gerekir. Halk arasında meşhur bir atasözünü unutmamak gerekir. **Yarım doktor candan, yarım hoca dinden eder.**

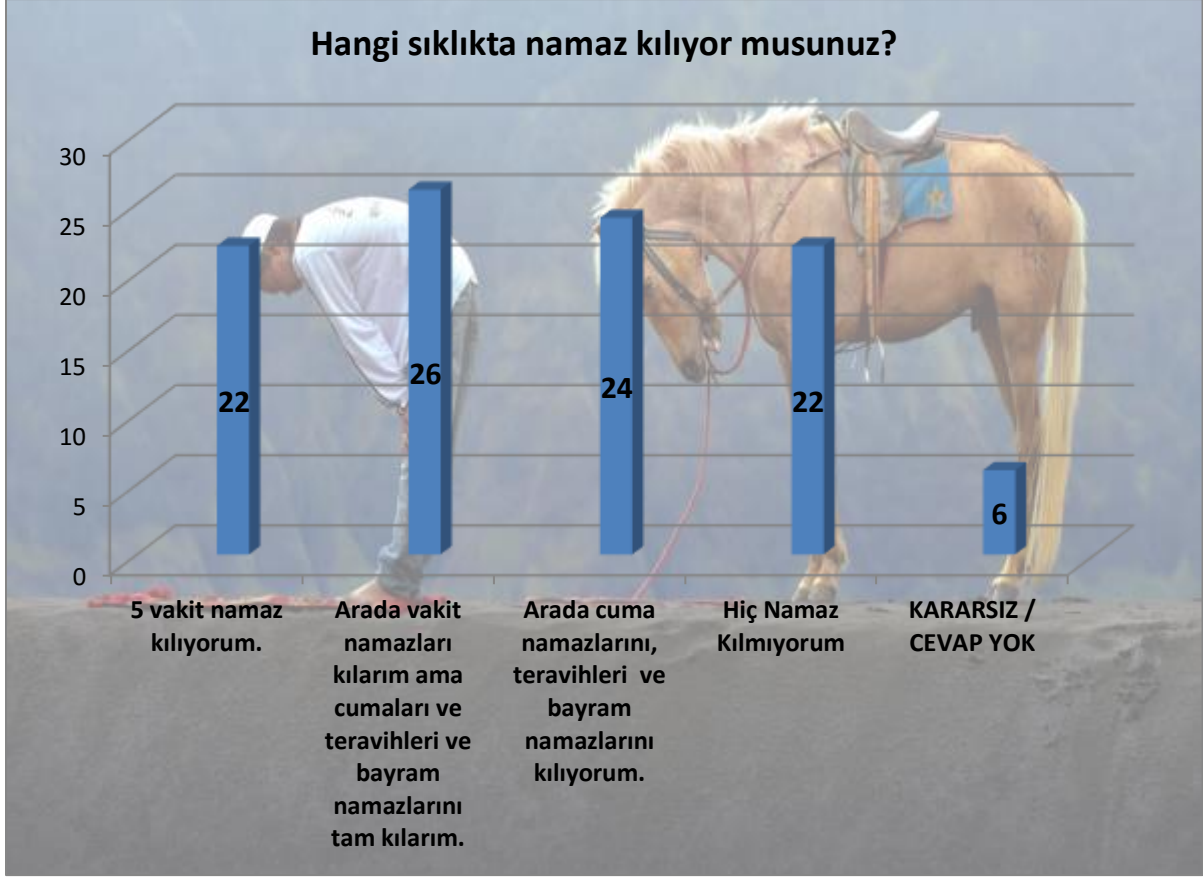
DİB bünyesinde kurulabilecek bir araştırma ve değerlendirme kurulu başta sosyal medya olmak üzere, dini içerikli her türlü yayını çoklu takibe alarak toplumu bilgilendirmeli ve gerektiğinde uyarmalıdır.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

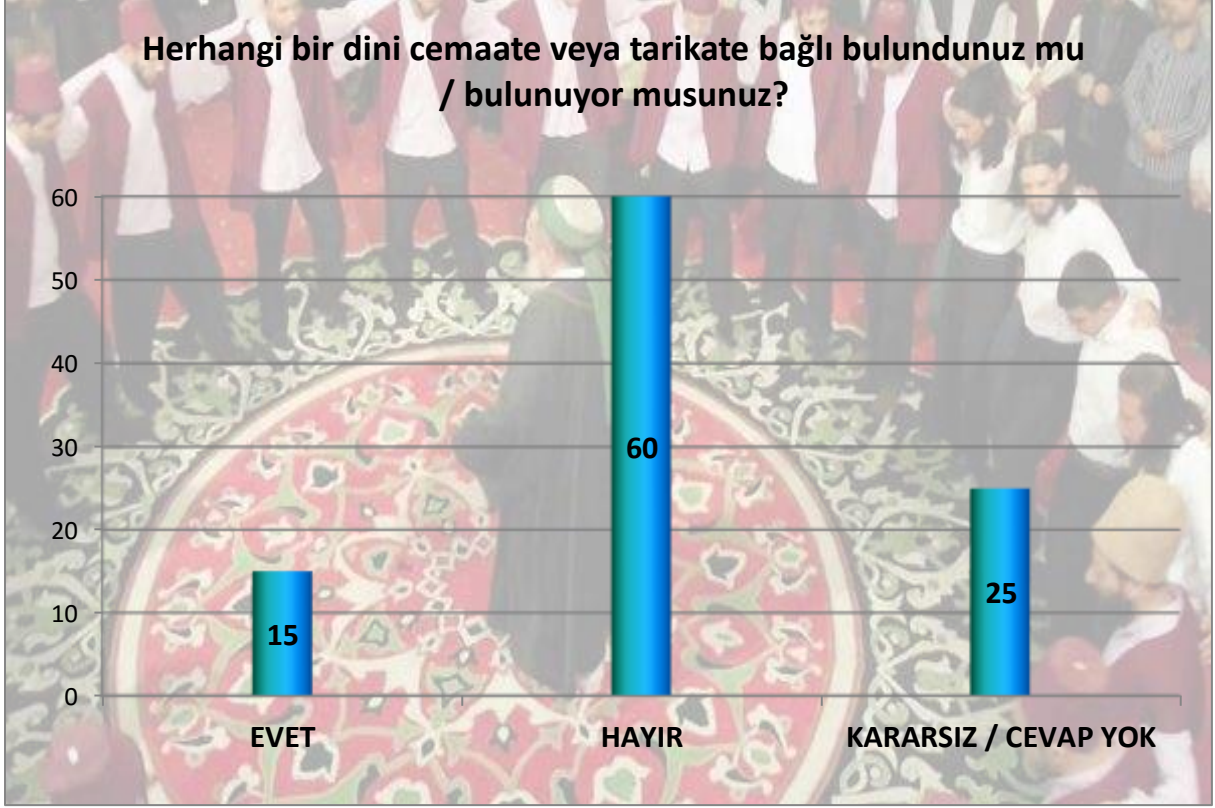
Hangi sıklıkta namaz kılıyorsunuz? sorusuna katılımcıların % 22 si **5 vakit namaz kılıyorum.** derken, % 26 sı **Arada vakit namazları kılarım ama cumaları ve teravihleri ve bayram namazlarını tam kılarım.** % 24 i de **Arada cuma namazlarını, teravihleri ve bayram namazlarını kılıyorum.** derken **Hiç Namaz Kılmıyorum** diyenlerin oranı % 22, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** diyenlerin oranı ise % 6.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Herhangi bir dini cemaate veya tarikate bağlı bulundunuz mu / bulunuyor musunuz? sorusuna **EVET** diyenlerin oranı % 15 iken, **HAYIR** diyenlerin oranı % 60, **KARARSIZ / CEVAP YOK** diyenlerin oranı % 25.

Araştırmamızı yürüten saha ekiplerimizin aktardığı bilgi özellikle bu soruya cevap verirken katılımcıların çok çekingen ve tereddütlü yaklaştıkları, bir kısmının bir tarikat yada cemaat bağlantısı olmasına karşılık bunu ifadeden çekindikleri şeklinde olmuştur. Bunun muhtemel sebebi 15 Temmuz darbe girişimi sonrası toplumun cemaat ve tarikatlara kuşkuyla baktığı yönündeki algı olmuş olabilir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

DİNİ BİR CEMAAT GÖRÜNÜMLÜ FETÖ TERÖR ÖRGÜTÜ TARAFINDAN YAPILAN 15 TEMMUZ DARBE TEŞEBBÜSÜ DİNİ GRUP, CEMAAT YA DA TARİKATLERE BAKIŞINIZI NASIL ETKİLEDİ?

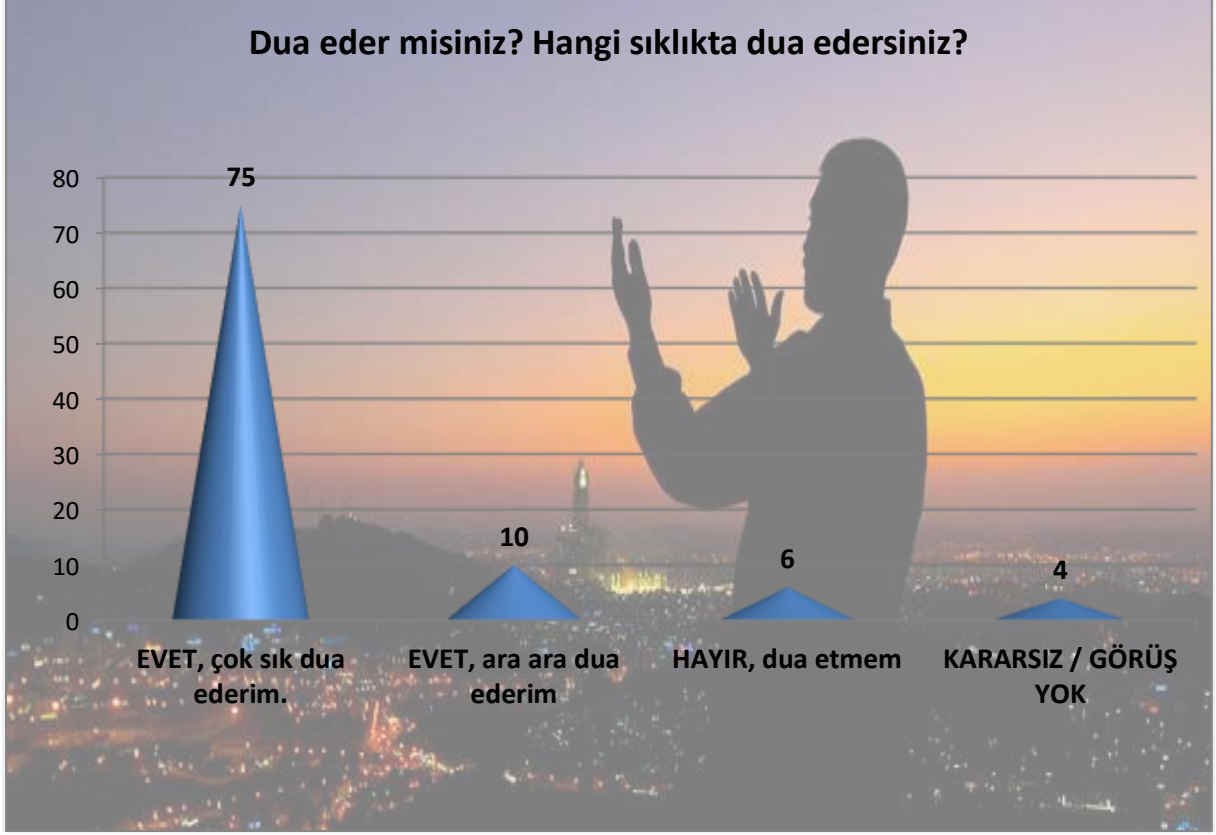
Dini bir cemaat görünümüli FETÖ terör örgütü tarafından yapılan 15 Temmuz darbe teşebbüsü dini grup, cemaat yada tarikatlere bakışınızı nasıl etkiledi? sorumuza vatandaşların % 30 u dini grup, cemaat yada tarikatlere olumsuz yada şüphe ile bakmama neden oldu derken, % 50 si Dini grup, cemaat yada tarikatlerin daha sıkı, illegal yapılanmalara zemin oluşturmayacak şekilde denetlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. % 12 si ise Dini grup, cemaat yada tarikatlere bakışım değişmedi demektir. % 3 i ise KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK demektir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Dua eder misiniz? Hangi sıklıkta dua edersiniz? sorusuna katılımcıların %75 i **EVET, çok sık dua ederim.** %10 u **EVET, ara ara dua ederim.** % 6 sı **HAYIR, dua etmem.** % 4 ü **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektir.

Toplumun dini ritüel olarak en çok yaptığını ifade ettiği davranış biçimi dua etmektir. Zaten Kur'an-ı Kerim'de **insanın kıymet ölçüsü dua** (Furkan Suresi 77) olarak ifade edilmektedir.

Kendisini inançsız olarak ifade eden kişilerin bile özellikle dara düştüğünde dua ediyor olması ibretlikdir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Eş seçiminde eşinizin dinine düşkün biri olması sizin için ne kadar önemli? sorumuza katılımcıların % 51 i **ÇOK ÖNEMLİ**, % 24 ü **KISMEN ÖNEMLİ**, % 20 si **ÖNEMLİ DEĞİL**, % 5 i **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

İnsanlar eş seçimlerinde kendilerinden daha dindar birini tercih etmekle dinin ahlaki değerlere katkısını ifade etmektedirler. Böylece hayatlarını daha güven içinde yaşayabileceklerini düşünüyorlar.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

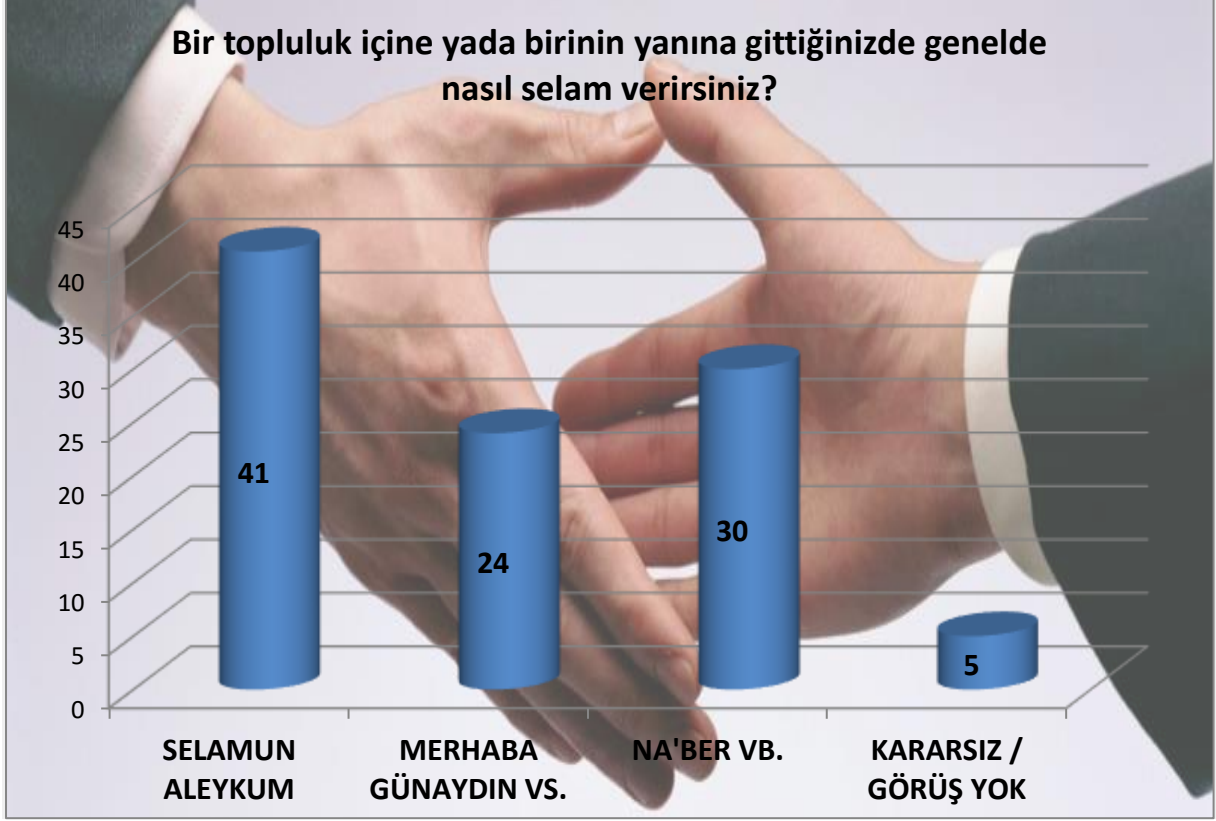
Eşinizin dini değerlere bakışı ve yaşayışı sizinle kıyasladığınızda nasıl olmalıdır? sorumuza toplumun % 30 u; **Benim gibi, benim kadar dindar olmalıdır.** % 45 i **Benden daha dindar olmalıdır.** % 15 i **Benden daha az dindar olmalıdır.** % 10 u ise bu soru karşısında **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Bir topluluk içine yada birinin yanına gittiğinizde genelde nasıl selam verirsiniz? sorusuna araştırmamıza katılanların % 41 **SELAMUN ALEYKUM**, % 24 ü **MERHABA GÜNAYDIN VS.**, % 30 u **NA'BER VB.** % 5 i **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** şeklinde ifade etmişlerdir.

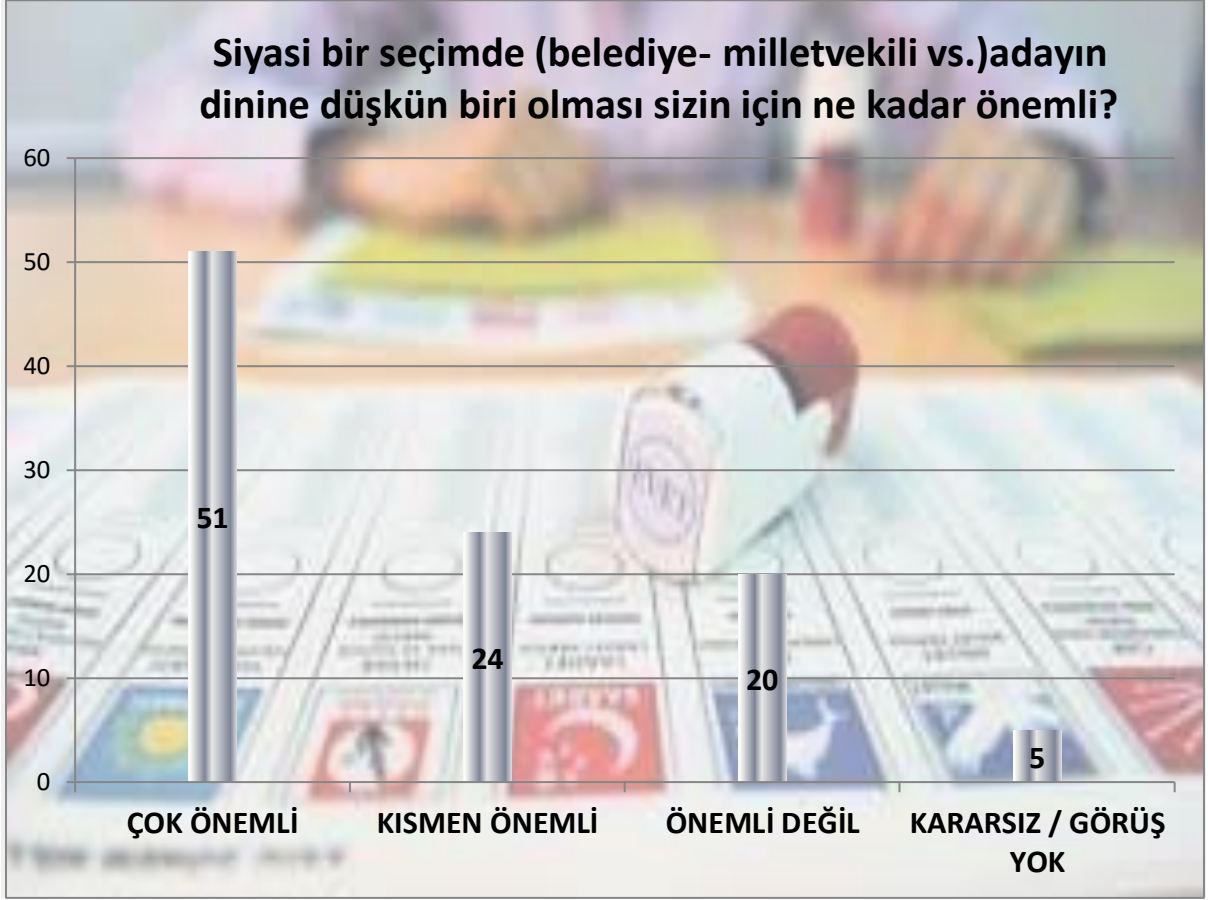
Özellikle yaşı 30 üstünde olan toplum geleneksel ve dini literal anlamda selamları tercih ettiğini ifade etmektedir. **Selamı aranızda yayın** diyen Hz. Peygamber'in mesajı da bu yöndedir. Ancak sanal alemin hızla tükettiği kavramsal değerlerimizden birinin de selam olduğunu özellikle gençler arasında **selamun aleykum** şeklinde selamlaşmanın hızla tükendiğini belirtmek gerekir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

Siyasi bir seçimde (belediye- milletvekili vs.) adayın dinine düşkün biri olması sizin için ne kadar önemli? sorumuza katılımcıların % 51 i **ÇOK ÖNEMLİ**, % 24 ü **KISMEN ÖNEMLİ**, % 20 si **ÖNEMLİ DEĞİL**, % 5 i **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

Bu soru din siyaset ilişkisinin özellikle reel politik bağlamda değerlendirilmesi bakımından çok önemli bir kriter olarak incelenmelidir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org

İslam ülkelerinin (Hıristiyan ülkelerin dini lideri papalık gibi) HALİFELİK benzeri bir dini liderliğe ihtiyacı olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna araştırmamıza katılanların % 54 ü **EVET** derken, % 40 u **HAYIR** demektedir. % 6 sı ise **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** demektedir.

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

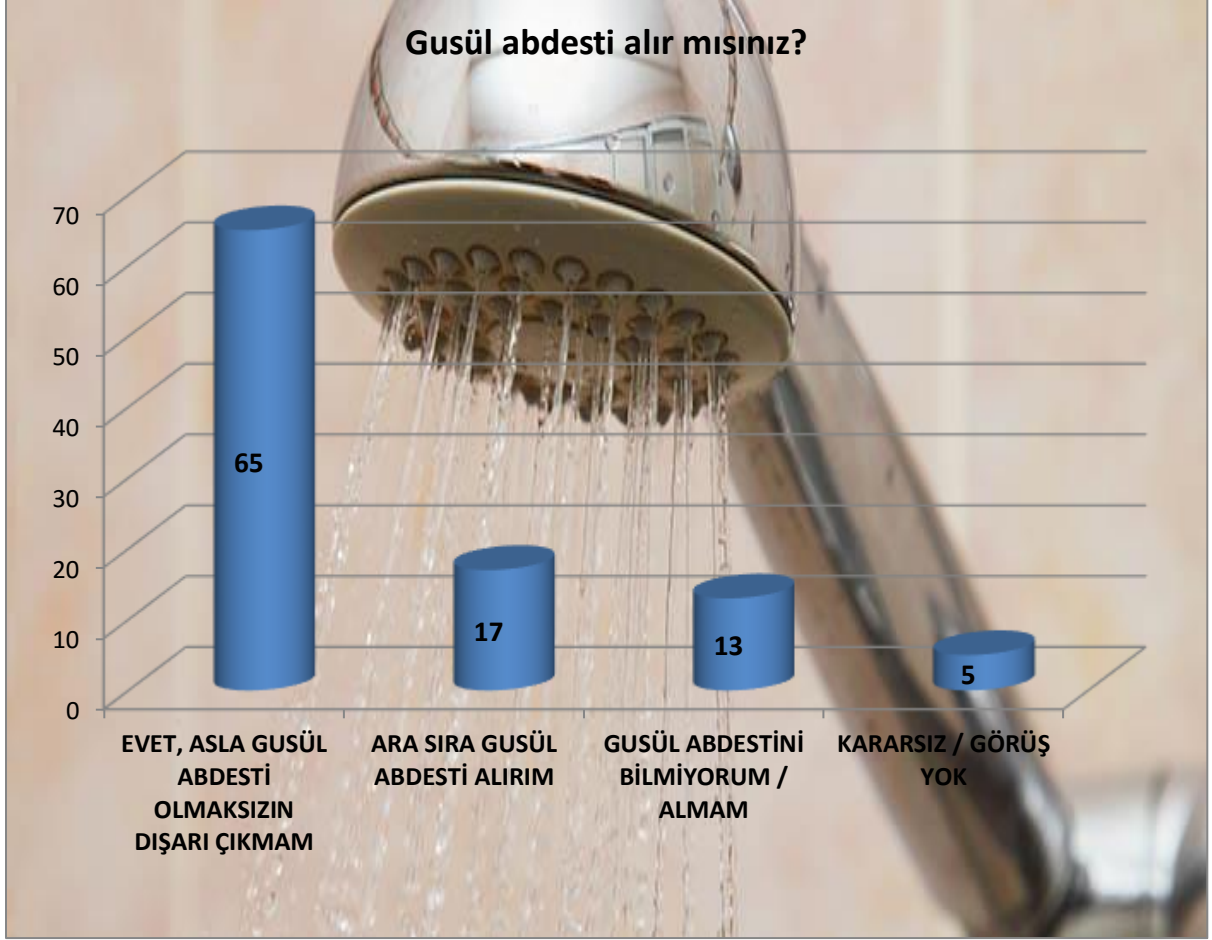
info@makdanismanlik.org

Günah işlediğinizde pişman olur musunuz?

Günah işlediğinizde pişman olur musunuz? sorusuna **EVET** diyenlerin oranı % 90, **HAYIR** diyenlerin oranı % 2, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** oranı % 8 dir.

Buradan çıkan en önemli sonuç; inanç olarak dindar olduğunu ifade etmeyen yada İslami anlamda inancı zayıf kişilerinde bir kısmı itibarıyla günah işleme sonrasında pişmanlıklarını göstermesidir.

Gusül abdesti alır mısınız? sorusuna katılımcılardan **Evet, asla gusül abdestim olmaksızın dışarı çıkmam** diyenlerin oranı % 65 iken, **ara sıra gusül abdesti alırım** diyenlerin oranı % 17, **gusül abdestini bilmiyorum / almam** diyenlerin oranı ise % 13, **KARARSIZ / GÖRÜŞ YOK** diyenler ise % 5.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

MAK DANIŞMANLIK tarafından her yıl RAMAZAN ayında Türkiye Geneli ve Türkiye'deki seçmen sayısının onbinde biri ile şehir, kırsal hayat, cinsiyet ve yaş grupları itibarıyla TÜİK verilerine en yakın bir denge içinde 26 esas ve bu sorulara bağlı alt sorulardan oluşan ve gönüllü katılımcılarla yüzyüze görüşmelerle yapılan saha çalışmasının LİKERT metoduyla analizi neticesinde ortaya çıkan özet raporu bu şekilde oluşmaktadır.

Bu çalışma 12 HAZİRAN - 18 HAZİRAN 2017 tarihleri arasında TÜRKİYE'DE TOPLUMUN DİNE VE DİNİ DEĞERLERE BAKIŞI ARAŞTIRMASI üst başlığı 30 BÜYÜKŞEHİR ve (AĞRI, AKSARAY, ARTVİN, BAYBURT, BİTLİS, BOLU, DÜZCE, ELAZIĞ, GİRESUN, GÜMÜŞHANE, KARAMAN, KARABÜK, KARS, KASTAMONU, KIRIKKALE, KIRKLARELİ, KÜTAHYA, NEVŞEHİR, OSMANİYE, SİNOP, BİLECİK, YOZGAT, UŞAK) 23 il, 154 ilçe de 5400 kişi (Türkiye'deki seçmen sayısının onbinde biri) ile YÜZYÜZE görüşmelerle yapılmıştır.

Araştırmanın; finansmanını MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş. karşılamış olup; Araştırmanın analiz ve değerlendirme çalışmalarını MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren ArGeDer Düşünce Enstitüsü hazırlamıştır.

Araştırmamızın hazırlanma sürecinde büyük bir özveri ile çalışan çözüm ortaklarımız saha ekiplerine, veri değerlendirme uzmanlarımıza, özellikle doğu ve güneydoğuda saha ekiplerimizin rahat çalışması adına her türlü desteği veren İçişleri Bakanlığı yetkilileri mülki idarecilere, kolluk kuvvetlerimize, belediye başkanlarımıza ve personellerine, soruların hazırlanma ve değerlendirilmesinde yardımlarını esirgemeyen DİB personeline...

Ve nihayetinde MAK Araştırma Değerlendirme Danışmanlık A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren ArGeDer Düşünce Enstitüsü uzmanlarımıza şükranlarımızı ifade etmek isterim.

MEHMET ALİ KULAT

MAK DANIŞMANLIK YÖN. KUR. BŞK.

0 532 749 14 22

SÜMER 2 SK. ANGORA İŞ MERKEZİ 31 / 14 KIZILAY ANKARA TEL / FAX: 0 312 231 00 14

www.makdanismanlik.org

info@makdanismanlik.org